

Προαιρετικό σεμινάριο:

ΜΕ07.012 Η διδασκαλία του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στη Β' Λυκείου με βάση τους δείκτες επιτυχίας και δείκτες επάρκειας

Εισηγήτριες: Καζέλα Αργυρώ, Λουκαΐδου Βασιλική

1

Δραστηριότητα γνωριμίας

Ποια/ός είμαι;

Αγαπώ τον εαυτό μου γιατί...

Τι θέλω; Πώς το θέλω;
(Προσδοκίες 5 συναντήσεων)

Τι δεν θέλω;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ

- Κύκλος Γνωριμίας
- Κοινωνικό Νήμα (για όλες τις ηλικίες)
- Οι συμμετέχοντες κάθονται ή στέκονται σε κύκλο.
- Ο/Η εκπαιδευτής/τρια κρατάει σφιχτά την άκρη του νήματος που κρέμεται και πετάει το κουβάρι σε ένα άλλο μέλος της ομάδας.
- Καθώς το κάνει, συστήνεται, αναφέρει ένα θετικό στοιχείο του εαυτού του/της και εκφράζει τους λόγους (Τι θέλω; Πώς το θέλω; Τι δεν θέλω;) που δήλωσε να συμμετέχει στα προαιρετικά σεμινάρια.
- Το άλλο μέλος της ομάδας κάνει την ίδια ενέργεια.
- Βεβαιώνεται ότι κάθε άτομο κρατάει το νήμα που έχει ξετυλιχθεί, πριν πετάξει το κουβάρι.
- Συζήτηση και αναστοχασμός για τον «κοινωνικό ιστό» που έχει δημιουργηθεί.

2

Δραστηριότητα ενεργοποίησης

Bingo!!!

Bingo

- Εναλλακτικά για να εμπίπτει σε κάποια ενότητα
- Βρες 1 άτομο που:

	τρώει καθημερινά σαλάτα	;
;	;	;

Bingo

		Ένας οργανισμός που αγωνίζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα
Ένα παράδειγμα διακρίσεων	Ένα δικαίωμα που στερούνται κάποιοι στη χώρα μας	;
;	;	;

Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Λυκείου

- Το ΝΩΠ προσφέρει ένα νέο σύστημα επιλογής μαθημάτων με σαφείς κατευθύνσεις.
- Συγκεκριμένα, στην Α' Λυκείου οι μαθητές θα επιλέγουν μία από τέσσερις Ομάδες Μαθημάτων Προσανατολισμού (ΟΜΠ), ενώ στη Β' και Γ' Λυκείου θα επιλέγουν μία από 6 Κατευθύνσεις σπουδών.

Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Λυκείου

- 1η Κατεύθυνση: Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών
- 2η Κατεύθυνση: Ξένων Γλωσσών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
- 3η Κατεύθυνση: Θετικών Επιστημών – Βιοεπιστημών – Πληροφορικής – Τεχνολογίας
- 4η Κατεύθυνση: Οικονομικών Επιστημών
- **5η Κατεύθυνση: Εμπορίου και Υπηρεσιών**
- 6η Κατεύθυνση: Καλών Τεχνών
- Επιπρόσθετα, ενισχύεται ο θεσμός των σχολείων ειδικού ενδιαφέροντος – Μουσικού και Αθλητικού Γυμνασίου και Λυκείου σε όλες τις πόλεις.

Οικιακή Οικονομία

- Αλλάζει η ονομασία του μαθήματος. Από Οικογενειακή Αγωγή ονομάζεται πλέον Οικιακή Οικονομία.
- Το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στη Β' και Γ' Λυκείου:
  - 5^η Κατεύθυνση: Εμπορίου και Υπηρεσιών
    - Νέα Ελληνικά
    - Τα δύο (2) υποχρεωτικά: Πολιτική Οικονομία, Αγγλικά
    - Δύο (2) από τα επιλεγόμενα: Λογιστική, Εμπορικά – Marketing, Εφαρμογές Πληροφορικής, Βιολογία, Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων, Γαλλικά ή Άλλη Ξένη Γλώσσα, **Οικιακή Οικονομία**, Σχεδιασμός και Τεχνολογία

Πλαίσια Πρόσβασης

- Μαθήματα Πρόσβασης είναι τα μαθήματα στα οποία εξετάζονται οι τελειόφοιτοι μαθητές και απόφοιτοι Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, που επιθυμούν να διεκδικήσουν θέση στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΑΕΙ) της Κύπρου και της Ελλάδας.
- Το μάθημα Οικιακής Οικονομίας περιλαμβάνεται στα Επιλεγόμενα Μαθήματα Παγκυπρίων Εξετάσεων των ακόλουθων πλαισίων:
  - Πλαίσιο 17 Χαροκόπειο
  - Πλαίσιο 31 Σπουδές στα ΤΕΙ : Αισθητική-Κοσμητολογία, Διατροφή-Διαιτολογία

Πηγή: <http://nop.moec.gov.cy/index.php/plaisia-prosvasis>

Ημερομηνίες και ώρα διεξαγωγής των συναντήσεων:

1. 27/10/2016 - Πέμπτη
4:00 μμ - 6:30 μμ
2. 3/11/2016 – Πέμπτη
4:00 μμ - 6:30 μμ
3. 10/11/2016 – Πέμπτη
4:00 μμ - 6:30 μμ
4. 16/11/2016 - Τετάρτη
4:00 μμ - 6:30 μμ
5. 23/11/2016 - Τετάρτη
4:00 μμ - 6:30 μμ

Βασικός Σκοπός Σεμιναρίου

- Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή δραστηριοτήτων στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στη Β' Λυκείου, με βάση τους δείκτες επιτυχίας και τους δείκτες επάρκειας.

Οικιακή Οικονομία

Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας

- Το περιεχόμενο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας βασίζεται **κυρίως στο Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας (ΠΣΑΥ)** (Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 2010), που στοχεύει στην «προάσπιση και την προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας των μαθητών/τριών, καθώς και στην κοινωνική τους ευεξία, αφενός με την ανάπτυξη των κοινωνικών τους δεξιοτήτων και της κριτικής τους σκέψης, κι αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους» (ΠΣΑΥ, 2010).

Οικιακή Οικονομία

Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας

Η Αγωγή Υγείας είναι μια διαδικασία που στηρίζεται σε επιστημονικές αρχές και χρησιμοποιεί προγραμματισμένες ευκαιρίες μάθησης, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα στους ανθρώπους, όταν λειτουργούν ως άτομα ή ως σύνολο, να **αποφασίζουν και να ενεργούν συνειδητά και ενημερωμένα για θέματα που επηρεάζουν την υγεία τους.**

Άξονες και Θεματικές Ενότητες του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στη Β' Λυκείου

1. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού

- 1.1 Ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού
- 1.2 Συναισθηματική εκπαίδευση και αυτοεκτίμηση
- 1.3 Αξίες ζωής

2. Ανάπτυξη ασφαλούς και υγιούς τρόπου ζωής

- 2.1 Υγιεινός τρόπος ζωής και συνθήκες ζωής
- 2.2 Φαγητό και υγεία
- 2.3 Φυσική δραστηριότητα και υγεία
- 2.4 Χρήση και κατάχρηση ουσιών
- 2.5 Ασφάλεια

3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού

- 3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία
- 3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων
- 3.3 Διαπολιτισμικότητα – Αποδοχή και διαχείριση της διαφορετικότητας

4. Δημιουργία ενεργού πολίτη

- 4.1 Αγωγή του καταναλωτή
- 4.2 Οικονομική και επαγγελματική αγωγή
- 4.3 Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Σκοπός των 4 Αξόνων και των αντίστοιχων Θεματικών Ενοτήτων (Βάσει του ΠΣΑΥ)

- **1. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού**

Ο άξονας αυτός στοχεύει:

- στην καλύτερη γνώση του εαυτού ως συστήματος,
- στην κριτική επεξεργασία των επιλογών του ατόμου,
- στη διαμόρφωση στάσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων με στόχο την ενδυνάμωση του ατόμου και την καλύτερη ενδοπροσωπική προσαρμογή του.

Σκοπός των 4 Αξόνων και των αντίστοιχων Θεματικών Ενοτήτων (Βάσει του ΠΣΑΥ)

- **Ανάπτυξη ασφαλούς και υγιεινού τρόπου ζωής**

Ο άξονας αυτός στοχεύει

- στο να βοηθήσει το άτομο να διαμορφώσει στάσεις και να αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να κάνει υγιεινές και σωστές επιλογές και να προβαίνει σε δράσεις που βελτιώνουν την υγεία, προάγουν την ευεξία και προλαμβάνουν τις ασθένειες και τα προβλήματα υγείας.
- στην ασφάλεια και υγιεινή του ατόμου, της οικογένειας και της κοινότητας και στη συνειδητοποίηση των πολλαπλών παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία του.

Σκοπός των 4 Αξόνων και των αντίστοιχων Θεματικών Ενοτήτων (Βάσει του ΠΣΑΥ)

• **3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού**

Ο άξονας αυτός στοχεύει:

- στη διαμόρφωση θετικών στάσεων, σχέσεων και συμπεριφορών του ατόμου μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινότητα,
- στην ανάπτυξη διαπροσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, καθώς και
- στην αποδοχή και σεβασμό της διαφορετικότητας.

Σκοπός των 4 Αξόνων και των αντίστοιχων Θεματικών Ενοτήτων (Βάσει Του ΠΣΑΥ)

- **4. Διαμόρφωση ενεργού πολίτη**

Ο άξονας αυτός στοχεύει:

- στην ευαισθητοποίηση, την ενεργοποίηση και τη συμμετοχή του ατόμου σε θέματα υγείας που αφορούν στον ίδιο, στην κοινότητα και στην ανθρωπότητα,
- στη συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων.
- στην υιοθέτηση υγιεινών επιλογών ως προς τα διάφορα καταναλωτικά αγαθά και τα επαγγέλματα αλλά και στην δραστηριοποίηση για μια καλύτερη κοινωνία και να διεκδικούν βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας

Δείκτες Επιτυχίας:

- Αναφέρονται στα **Μαθησιακά Αποτελέσματα** που αναμένεται να επιτύχει ο μαθητής (ανά τετράμηνο, τάξη, βαθμίδα εκπαίδευσης)
- Δηλαδή αναφέρονται **στον μαθητή και τα επιτεύγματά του** και εκφέρονται με αναφορά στον μαθητή
- **Οι μαθητές να .....**
- π.χ. Να επεξηγούν την επίδραση ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στην υγεία του ατόμου.

Δείκτες Επάρκειας:

- Αναφέρονται στο **τι πρέπει** να διδαχθεί ο μαθητής για να επιτύχει τα καθορισμένα **μαθησιακά αποτελέσματα**
- Δηλαδή αναφέρονται στον **εκπαιδευτικό και τα διδακτέα** και εκφέρονται με ονοματικές προτάσεις
  - Π.χ.
  - Ορισμός της υγείας
  - Πτυχές της υγείας: σωματική, ψυχική, συναισθηματική, κοινωνική, πνευματική, διανοητική
  - Βασικές προϋποθέσεις για την υγεία - Παράγοντες (κινδύνου και προστασίας) που επηρεάζουν την υγεία του ατόμου
    - Ατομικά χαρακτηριστικά, συμπεριφορά και επιλογές στον τρόπο ζωής).
    - Βιολογικοί παράγοντες
    - Περιβαλλοντικοί παράγοντες: παράγοντες που σχετίζονται με το οικοσύστημα
    - Παράγοντες του άμεσου περιβάλλοντος
    - Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες

Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας

- Οι **Δείκτες Επιτυχίας ΔΕΝ** αναφέρονται στο τελικό αποτέλεσμα (στόχοι Α.Π.), αλλά στις προϋποθέσεις για να φτάσουμε στο τελικό αποτέλεσμα.
- **Παράδειγμα:** Να επεξηγούν την επίδραση ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στην υγεία του ατόμου

Τελικό αποτέλεσμα/
ζητούμενο

Προστασία της υγείας από παράγοντες που την επηρεάζουν
- Ενίσχυση των παραγόντων προστασίας της υγείας και μείωση των παραγόντων κινδύνου.

Προϋποθέσεις για να φτάσουμε στο
τελικό αποτέλεσμα

Να **εντοπίζουν και να αναλύουν κριτικά** τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία

Σημαντικό: Διδάσκω σημαίνει μαθαίνει ο μαθητής και **ΟΧΙ** καλύπτω την ύλη.

Δραστηριότητα: «Μπορούν τα σχολεία να προαγάγουν την υγεία;»

3

• Συμφωνώ – Διαφωνώ

- Οι γονείς επηρεάζουν τις διατροφικές συνήθειες των παιδιών τους σε βαθμό που το σχολείο δεν παίζει καθοριστικό ρόλο.
- Τα σχολεία αποσκοπούν μόνο στην απόκτηση γνώσεων
- Ένα σχολείο μπορεί να δώσει την ευκαιρία στους μαθητές/τριες να βιώσουν ευχάριστες υγιεινές συμπεριφορές.
- Οι διατροφικές συνήθειες ενός παιδιού, δεν επηρεάζονται από το τι τρώει ένα άλλο παιδί.
- Οι εκπαιδευτικοί είναι τόσο πιεσμένοι με τις εργασίες τους, που δεν έχουν χρόνο να ασχοληθούν με άλλα θέματα που αφορούν τους μαθητές.
- Ο μοναδικός τρόπος που ένα σχολείο μπορεί να προαγάγει την υγεία, είναι μέσα από το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας.
- Η καλλιέργεια της συνεργασίας, αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης είναι στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα σχολείο προαγωγής υγείας

Οραματισμός - Σχολείο Προαγωγής Υγείας

4

Ας υποθέσουμε ότι σας έχουν δώσει ένα ζευγάρι μαγικά γυαλιά. Όταν τα φοράτε μπορείτε να δείτε τον κόσμο διαφορετικά. Όσον αφορά την προαγωγή της υγείας...

Εσείς τι θα βλέπατε αν...

... βάζατε τα μαγικά γυαλιά και κοιτούσατε μέσα στην **τάξη** σας;

... βάζατε τα μαγικά γυαλιά και κοιτούσατε στο **σχολείο** σας;

... βάζατε τα μαγικά γυαλιά και κοιτούσατε στην **κοινότητά** σας;

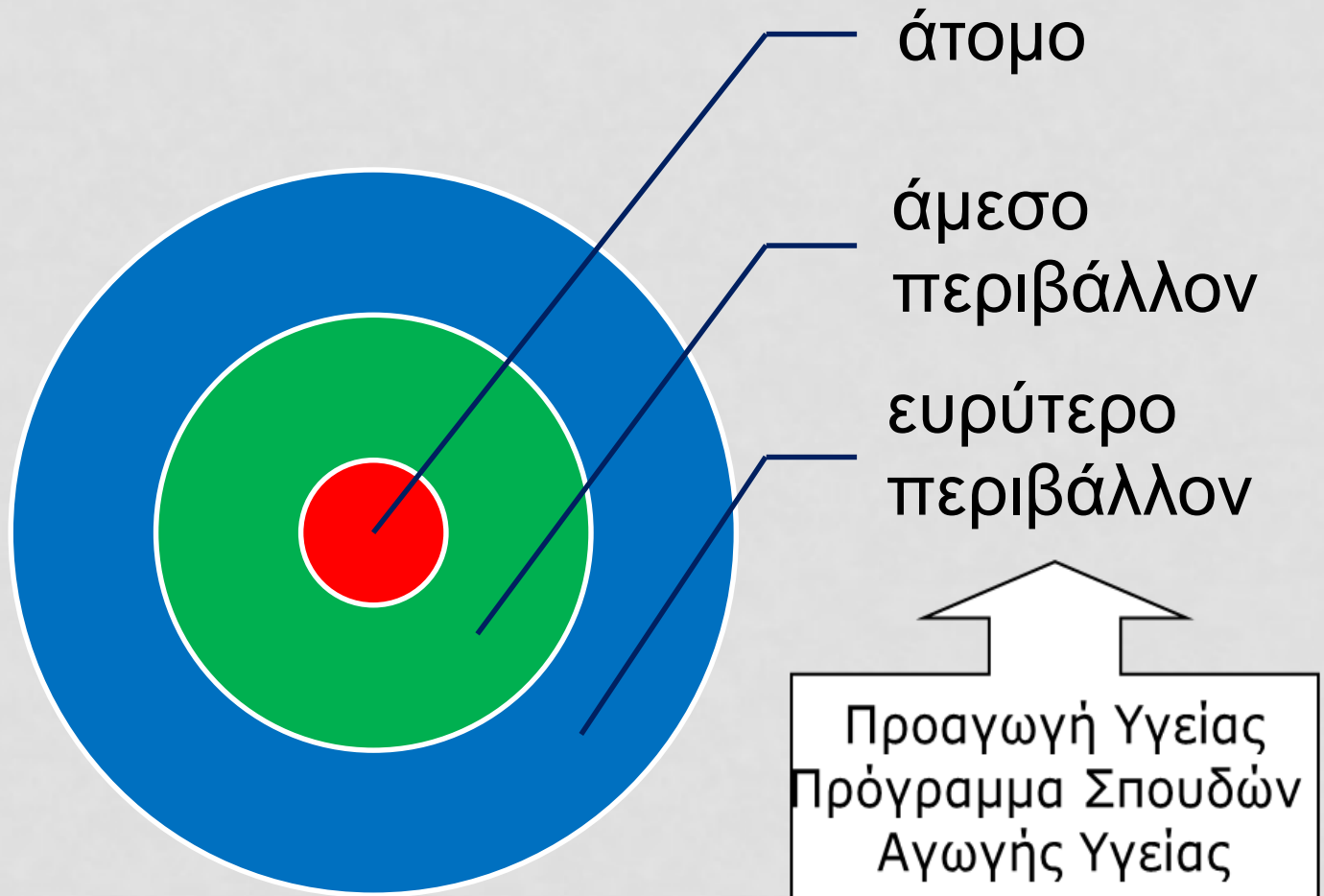
... βάζατε τα μαγικά γυαλιά και κοιτούσατε γύρω στον **κόσμο**;

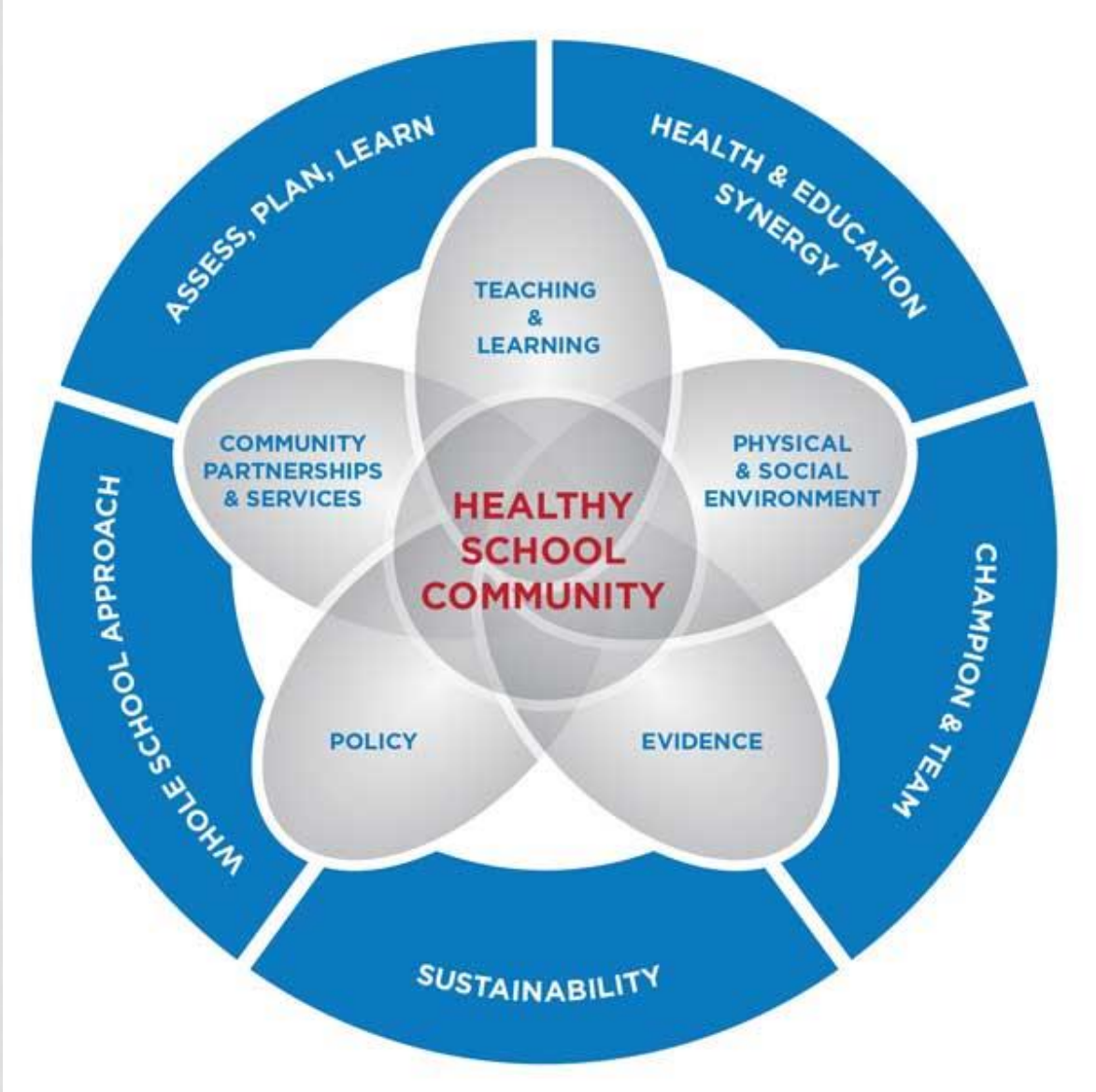
Σχολείο Προαγωγής Υγείας

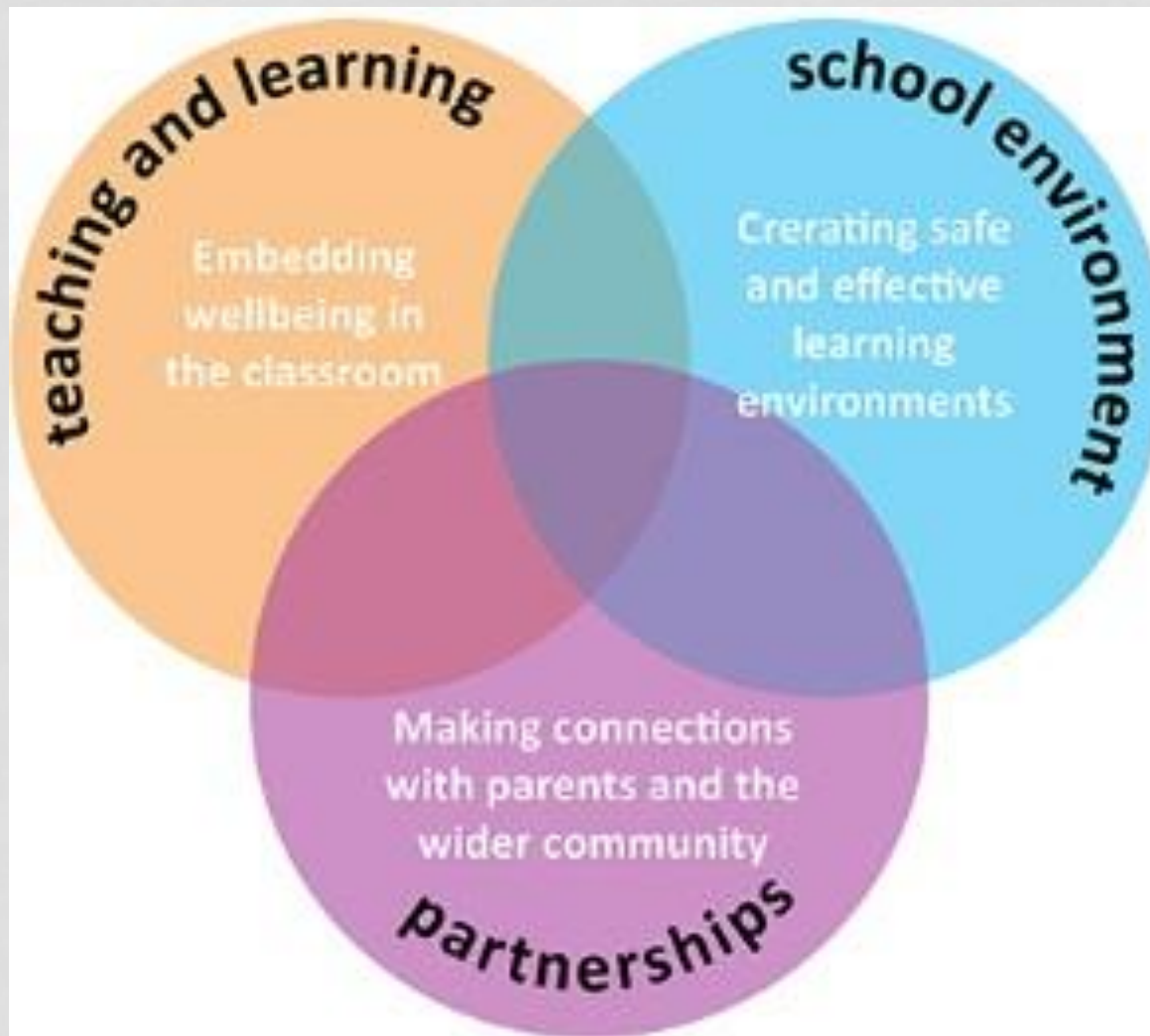
- Πολιτική Υγείας σχολικών μονάδων
- Το φυσικό περιβάλλον του σχολείου
- Το κοινωνικό περιβάλλον του σχολείου
- Ατομικές δεξιότητες υγείας και ικανότητες
- Δεσμοί με την κοινότητα
- Υπηρεσίες/Δομές Υγείας
- Προγράμματα Αγωγής Υγείας (π.χ. Πρόγραμμα Διαμεσολάβησης, Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης – ΔΡΑΣ, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας (ΕΔΣΠΥ), Eu Zην, Προγράμματα Κυκλοφοριακής Αγωγής κ.ά.)
- Διαθεματική προσέγγιση Αγωγής Υγείας
- **Μάθημα Οικιακής Οικονομίας**

Οικιακή Οικονομία - Αγωγή Υγείας: Προαγωγή Υγείας

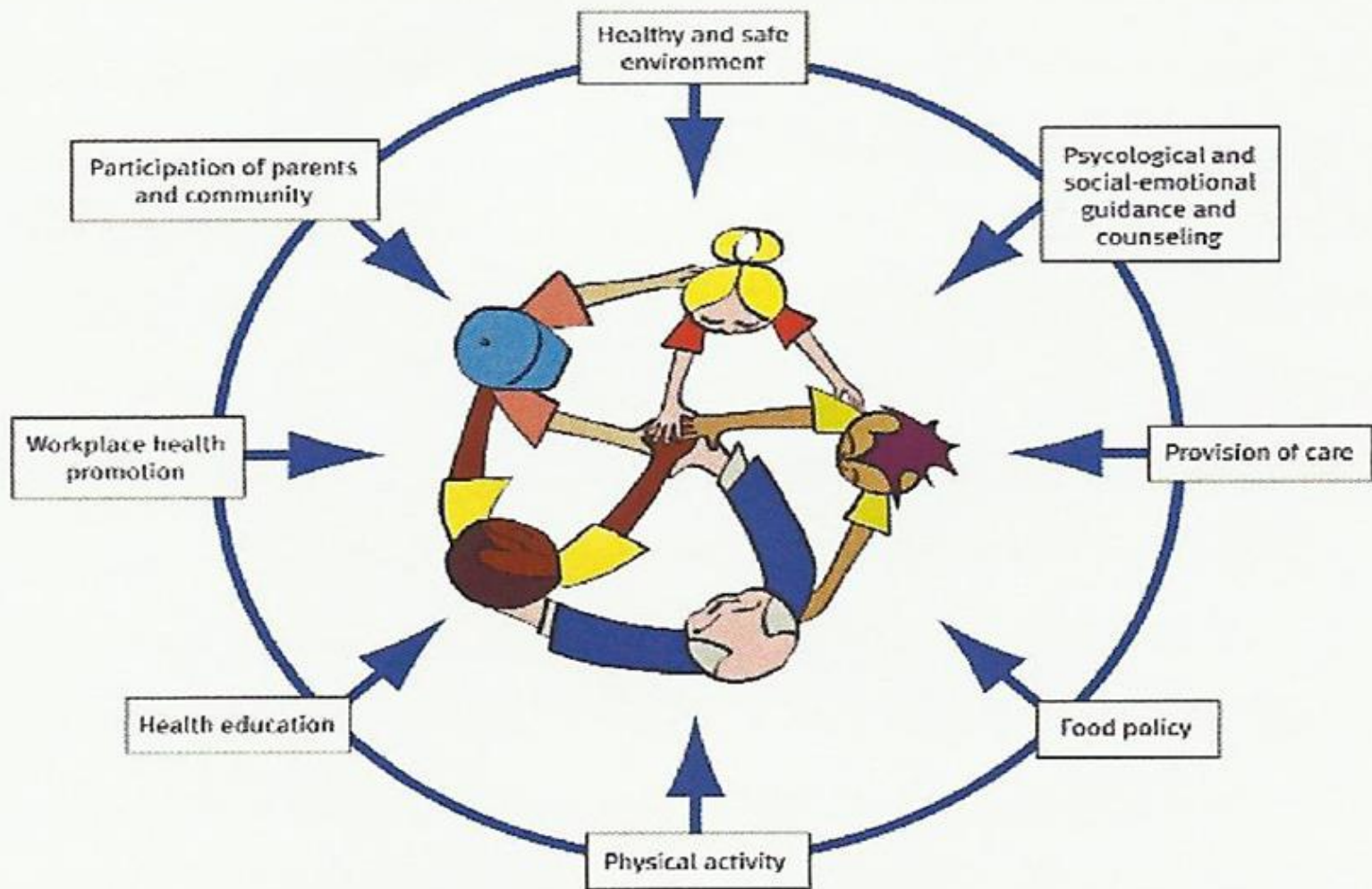

Figure 1. The Dutch health promoting school model based on the coordinated school health programme model (27)

4

Επομένως τι σημαίνει;

- Σχολείο Προαγωγής της Υγείας ....

Τι περιλαμβάνει ένα σχολείο προαγωγής υγείας

- Κλίμα επικοινωνίας – Διαπροσωπικές σχέσεις
- Χαρά, αποδοχή, ενθάρρυνση, ενεργό συμμετοχή, δημιουργικότητα
- Ανάπτυξη αυτοεκτίμησης – Μέτρα ενδιαφερόντων
- Ασφάλεια, αντιμετώπιση παραβατικότητας και εκφοβισμού, κώδικας συμπεριφοράς
- Διευθυντής/τρια- έμπνευση-ενθάρρυνση, συνεργασία προσωπικού
- Δημοκρατικές διαδικασίες
- Στενοί σύνδεσμοι με το σχολείο, το σπίτι και την κοινότητα
- Επιμόρφωση του προσωπικού του σχολείου
- Βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος
- Θετικό ενισχυτικό περιβάλλον (κίνητρα, φροντίδα για κάθε παιδί)
- Κανονισμοί για εξειδικευμένα θέματα (κυλικείο, κάπνισμα, εθνικές στρατηγικές).

Μπορεί το μάθημα Οικιακής Οικονομίας να συμβάλει στην υλοποίηση αυτών των στοιχείων;

Μοντέλο Ανάπτυξης Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας

- [seminar_ag_ygeias\dim_poster_montelo_anaptyksis_nap.pdf](#)

Βλέπετε το ποτήρι μισοάδειο ή μισογεμάτο;

5

Αρνητικός αυτοδιάλογος ή θετική σκέψη;

Αρνητικός αυτοδιάλογος	Θετική σκέψη
Δεν το έχω ξανακάνει.	Είναι ευκαιρία να μάθω κάτι καινούριο.
Είναι πολύ πολύπλοκο.	Θα το αντιμετωπίσω από μια διαφορετική οπτική γωνιά.
Δεν έχω τους πόρους.	Η ανάγκη είναι η μητέρα της εφεύρεσης.
Είμαι πολύ τεμπέλης για να το κάνω αυτό.	Δεν ήμουν σε θέση να το εντάξω στο πρόγραμμα μου, αλλά μπορεί να επανεξετάσω ορισμένες προτεραιότητες.
Δεν υπάρχει περίπτωση να δουλέψει.	Μπορώ να προσπαθήσω να το κάνω να δουλέψει.
Είναι μία πολύ ριζική αλλαγή.	Ας δώσουμε μια ευκαιρία.
Κανείς δεν μπαίνει στον κόπο να επικοινωνήσει μαζί μου.	Θα δω αν μπορώ να ανοίξω τους διαύλους επικοινωνίας.
Δεν πρόκειται να γίνω καλύτερος σ' αυτό.	Θα κάνω ακόμη μία προσπάθεια.

Αρνητική δήλωση ή Θετική δήλωση

Αντί να πείτε

Μη χτυπάς την πόρτα!

Μην πετάξεις την πέτρα στον αδερφό σου!

Μη χύνεις το ποτό σου!

Μην τρέχεις!

Μην παίζεις με το φαγητό σου!

Μη σηκώνεσαι!

Μπορείτε να πείτε

Κλείσε την πόρτα ήρεμα.

Άφησε αυτή την πέτρα κάτω.

Κράτα το ποτήρι με τα δύο χέρια.

Σε παρακαλώ περπάτησε.

Φάε το φαγητό σου.

Κάθισε κάτω, ώστε να βλέπουν και τα άλλα παιδιά.

6

Τι εννοούμε με την έννοια....

- **Θετική πτυχή της Υγείας**

Θετική πτυχή της Υγείας

Βασικές αρχές

- ✓ Να δίνουμε έμφαση στα **ΝΑΙ** παρά στα **ΌΧΙ**.
- ✓ Να δείχνουμε γιατί είναι **ωφέλιμη** μια συμπεριφορά παρά γιατί είναι βλαβερή.
- ✓ Να **μην εκφοβίζουμε**.
- ✓ Να προβάλλουμε πώς ο **υγιεινός τρόπος ζωής μας** βοηθά να **απολαμβάνουμε** τη ζωή μας.
- ✓ Να **μην προβάλλεται η αποφυγή ασθένειας** ως το μοναδικό κίνητρο να ακολουθήσεις μια συμπεριφορά.
- ✓ Να **προβάλλεται ο υγιεινός τρόπος ζωής ως εφόδιο ζωής** παρά ως αυτοσκοπός.
- ✓ Να προβάλλεται ο υγιεινός τρόπος ζωής μέσα από **θετικές εικόνες ζωής**.

Μεθοδολογία

- **Ενδυνάμωση του ατόμου**
  - Ενίσχυση της κριτικής σκέψης
  - Καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων
- **Δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος**
- Αναβάθμιση του φυσικού, κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος του σχολείου

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Η μεθοδολογία της προαγωγής της υγείας απαιτεί παράλληλη δράση:

- την ενδυνάμωση του ατόμου και
- τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος.

Η φιλοσοφία του μαθήματος προτρέπει τον/την εκπαιδευτικό να ξεκινά από τις ίδιες τις ανάγκες, γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών/τριών και να αποσκοπεί στην ενεργητική και δημιουργική συμμετοχή τους, έτσι ώστε να προβαίνουν σε διαδικασίες λήψης και εκτέλεσης αποφάσεων.

Διδακτικές Προσεγγίσεις

- ❖ Ιδεοθύελλα – Καταιγισμός ιδεών
- ❖ Συζήτηση
- ❖ Τοιχοκόλληση
- ❖ Σχέδιο εργασίας ή Ερευνητική μελέτη
- ❖ Διερεύνηση
- ❖ Επίλυση Προβλήματος
- ❖ Μελέτη περίπτωσης
- ❖ Επισκέψεις
- ❖ Εικόνες: Φωτογραφίες, Κόμικς, γελοιογραφίες, Ζωγραφιές, Κολάζ
- ❖ Παιχνίδια ρόλων
- ❖ Οραματισμός
- ❖ Αναστοχασμός
- ❖ Νοητικός Χάρτης
- ❖ Τεχνικές Δημιουργικής Σκέψης

Καταιγισμός Ιδεών – Ιδεοθύελλα

Ο καταιγισμός ιδεών είναι ένας **τρόπος εισαγωγής ενός νέου θέματος, ενθάρρυνσης της δημιουργικότητας και παραγωγής ιδεών**. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων ή για την απάντηση ερωτήσεων.

Οδηγίες:

- Ο/Η εκπαιδευτικός αποφασίζει το θέμα στο οποίο θα εστιάσει και το διατυπώνει με μια ερώτηση που να μπορεί να δεχτεί πολλές απαντήσεις.
- Γράφει κάπου την ερώτηση, έτσι ώστε να τη βλέπουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες.
- Ζητά από όλους/ες να συμβάλουν με τις ιδέες τους και τις καταγράφει ώστε να είναι ορατές από όλους, π.χ. στον πίνακα. Θα πρέπει να είναι διατυπωμένες μονολεκτικά ή με μικρές φράσεις.
- Η διαδικασία σταματά, όταν εξαντλούνται οι ιδέες.
- Ακολουθώς προχωρά σε προτάσεις και γίνεται σχολιασμός.

Καταιγισμός Ιδεών – Ιδεοθύελλα

Τι να προσέξει ο/η εκπαιδευτικός:

- Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να καταγράφει **ΟΛΕΣ** τις νέες προτάσεις.
- Κανείς δεν πρέπει να κάνει σχόλια ή να επικρίνει ό,τι γράφεται μέχρι το τέλος της διαδικασίας ή να επαναλαμβάνει κάτι που έχει ήδη ειπωθεί.
- Ενθαρρύνεται η συμμετοχή όλων των μαθητών/τριων.
- Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει τις δικές του/της ιδέες, μόνο αν είναι απαραίτητο να ενθαρρύνει την ομάδα.
- Εάν μια πρόταση είναι ασαφής, ζητά διευκρινίσεις.

Συζήτηση

- Οι συζητήσεις είναι ένας καλός τρόπος για να ανακαλύψουν ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες τη στάση τους στα διάφορα θέματα.
- Αυτό είναι πολύ σημαντικό στην εκπαίδευση όλων των θεματικών ενοτήτων του μαθήματος, πέρα από το να έχουν γνώση των γεγονότων, οι μαθητές/τριες θα πρέπει και να διερευνήσουν και να αναλύσουν τα ζητήματα από μόνοι τους.
- Τα ειδησεογραφικά κείμενα, οι αφίσες και οι μελέτες περίπτωσης είναι χρήσιμα εργαλεία διέγερσης της συζήτησης. Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές/τριες να αρχίσουν ρωτώντας τους/τις «τι νομίζετε σχετικά με το .....;».

Σημειώσεις – Post - It

- Η τοιχοκόλληση είναι μια μορφή καταιγισμού ιδεών.
- Οι μαθητές/τριες γράφουν τις ιδέες τους σε μικρά κομμάτια χαρτί (λ.χ. «Post-it») και τα κολλούν στον τοίχο.
- Τα πλεονεκτήματα της μεθόδου είναι ότι επιτρέπει σε όλους/όλες να σκεφτούν ήρεμα μόνοι/ες τους, προτού επηρεαστούν από τις ιδέες των άλλων και να παραθέσουν απόψεις που ίσως να μην ένιωθαν άνετα να τις αναφέρουν μπροστά στους/στις συμμαθητές/τριες τους.
- Τα χαρτάκια μπορούν να αναδιαταχθούν για να ομαδοποιηθούν οι ιδέες.

Ομάδες Ψιθύρου

- Μια χρήσιμη μέθοδος σε περίπτωση που δεν προκύπτουν ιδέες από τη συζήτηση του συνόλου της ομάδας.
- Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά να συζητηθούν τα θέματα σε ζευγάρια για ένα-δύο λεπτά και έπειτα να μοιραστούν τις ιδέες τους με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.
- Σύντομα θα δημιουργηθεί μια ατμόσφαιρα που θα «βράζει» από συζητήσεις και τους/τις μαθητές/τριες γεμάτους/ες ιδέες.

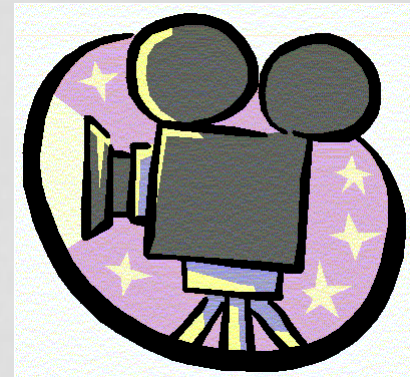
Εργασία σε μικρές ομάδες

- Η εργασία σε μικρές ομάδες νοείται σε αντιδιαστολή προς την εργασία ολόκληρης ομάδας. Είναι μια μέθοδος που ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων και βοηθά στην ανάπτυξη συνεργατικού πλαισίου.
- Το μέγεθος των μικρών ομάδων θα εξαρτηθεί από πρακτικές παραμέτρους, όπως ο αριθμός του συνόλου των παρόντων και ο διαθέσιμος χώρος. Μια μικρή ομάδα μπορεί να αποτελείται από 2 ή 3 άτομα, αλλά δουλεύει καλύτερα με 6 ως 8.
- Η δουλειά σε μικρές ομάδες μπορεί να διαρκέσει 15 λεπτά, μια ώρα ή και μια μέρα, ανάλογα με το έργο.
- Σπάνια είναι παραγωγικό το να λέει ο/η εκπαιδευτικός απλώς στην ομάδα να «συζητήσει το θέμα». Όποιο κι αν είναι αυτό, είναι βασικό να το έχει προσδιορίσει σαφώς, και η ομάδα να προσηλώνεται στην εργασία έχοντας έναν στόχο που απαιτεί ανατροφοδότηση από όλα τα μέλη της.
- Για παράδειγμα, να ανατεθεί στην ομάδα ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ή ένα ερώτημα προς επίλυση ή απάντηση.

Videos

- The Power of Teamwork - Funny Animation
<https://www.youtube.com/watch?v=w9j3-ghRjBs>
- Good teamwork and bad teamwork
https://www.youtube.com/watch?v=fUXdrl9ch_Q&list=RDDvVEeoKrm48

Η δύναμη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος

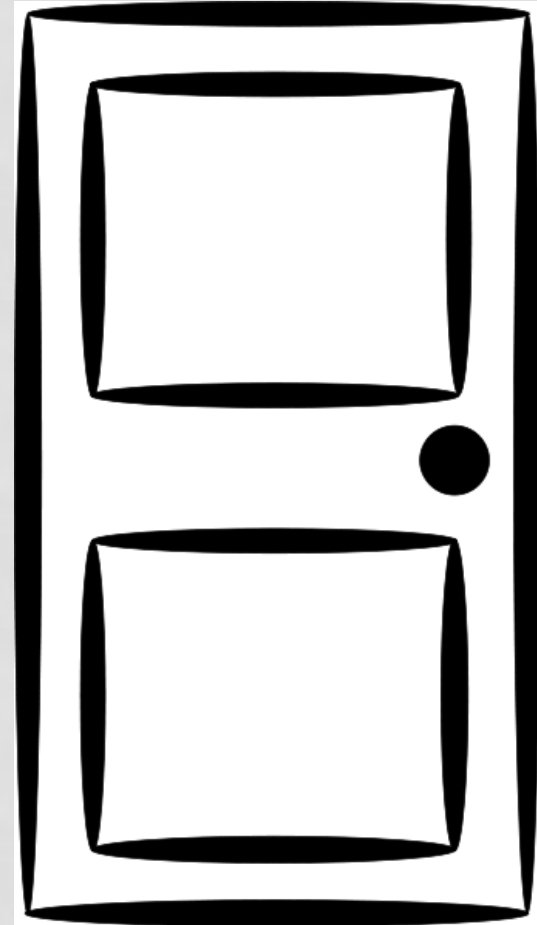

- **Διδακτικό απόσπασμα από το βιβλίο του Χόρχε Μπουκάι, «Να σου πω μια ιστορία»**
- "Ο άνθρωπος εκείνος είχε ταξιδέψει πολύ. Στη ζωή του είχε γυρίσει σε εκατοντάδες χώρες, αληθινές και φανταστικές... Το ταξίδι που θυμόταν περισσότερο ήταν η σύντομη επίσκεψή του στη Χώρα των Μεγάλων Κουταλιών. Έφτασε τυχαία στα σύνορά της. Στο δρόμο από την Αμπελοχώρα προς την Παραϊδα, υπήρχε μια μικρή παράκαμψη προς τη Χώρα των Μεγάλων Κουταλιών. Επειδή του άρεσαν οι εξερευνήσεις, πήρε εκείνο το δρόμο. Ο δρόμος ήταν όλο στροφές και κατέληγε σ' ένα τεράστιο απομονωμένο σπίτι. Στην πόρτα μια πινακίδα έγραφε:

Η δύναμη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος

- Χώρα των μεγάλων κουταλιών
αυτή η μικρή χώρα έχει μοναχα δυο αίθουσες, την μαύρη και την άσπρη. Για να την επισκεφτείς, πρέπει να περάσεις το διάδρομο ως τη διακλάδωση του. Στρίψε δεξιά αν θέλεις να επισκεφτείς τη μαύρη κάμαρα ή αριστερά αν θέλεις να γνωρίσεις την άσπρη.

Η δύναμη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος

- Ο άνθρωπος προχώρησε στο διάδρομο και στην τύχη, έστριψε πρώτα δεξιά. Ο νέος διάδρομος είχε μήκος καμιά πενηνταριά μέτρα και κατέληγε σε μια τεράστια πόρτα. Μόλις έκανε τα πρώτα βήματα, άρχισε να ακούει τα αχ-βαχ και τα βογκητά που έρχονταν από το μαύρο δωμάτιο. Για μια στιγμή, οι κραυγές πόνου και στεναχώριας τον έκαναν να διστάσει, όμως, αποφάσισε να συνεχίσει. Έφτασε στην πόρτα, την άνοιξε και μπήκε.

Η δύναμη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος

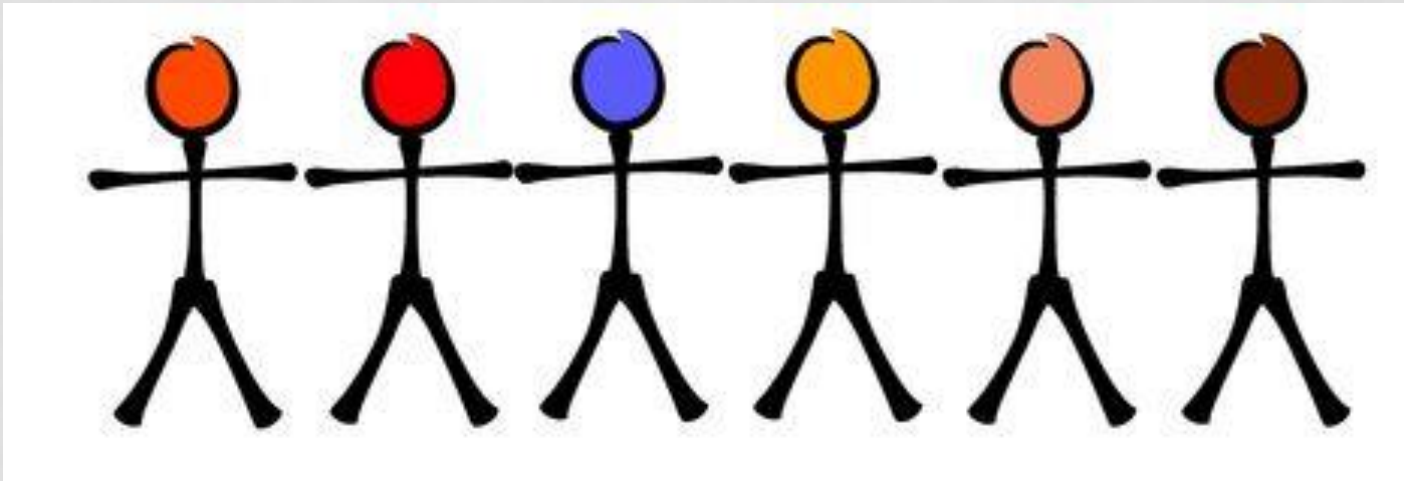
- Γύρω από ένα πελώριο τραπέζι κάθονταν εκατοντάδες άτομα. Στο κέντρο του τραπεζιού έβλεπες τους πιο λαχταριστούς μεζέδες και, μολονότι όλοι βαστούσαν από ένα κουτάλι που έφτανε ως στο κεντρικό πιάτο, πέθαιναν της πείνας! Ο λόγος ήταν ότι τα κουτάλια τους είχαν διπλάσιο μέγεθος από τα χέρια τους και ήταν κολλημένα στις παλάμες τους. Μ' αυτόν τον τρόπο, όλοι μπορούσαν να φτάσουν το φαγητό αλλά κανένας δε μπορούσε να το φέρει στο στόμα του. Η κατάσταση ήταν τόσο απελπιστική και οι κραυγές τόσο σπαρακτικές, που ο ταξιδιώτης έκανε μεταβολή και βγήκε τρέχοντας από τη σάλα.

Η δύναμη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος

- Γύρισε στον κεντρικό διάδρομο και τράβηξε προς τα αριστερά, προς τη λευκή αίθουσα. Ένας διάδρομος ίδιος με τον προηγούμενο κατέληγε σε μια παρόμοια πόρτα. Η μοναδική διαφορά ήταν ότι στο δρόμο δεν ακούγονταν ούτε βογκητά, ούτε παράπονα. Όταν έφτασε στην πόρτα, ο εξερευνητής έπιασε το πόμολο και την άνοιξε. Εκατοντάδες άτομα κάθονταν πάλι γύρω από ένα τραπέζι, παρόμοιο με εκείνο της μαύρης κάμαρας. Πάλι στο κέντρο υπήρχαν εκλεκτές λιχουδιές και όλοι στο χέρι τους είχαν στερεωμένο ένα μακρύ κουτάλι. Εκεί όμως κανένας δεν παραπονοιόταν ούτε έκλαιγε. Κανένας δεν πέθαινε στη πείνα, **γιατί ο ένας τάιζε τον άλλον!** Ο άνθρωπος χαμογέλασε, έκανε μεταβολή και βγήκε από το άσπρο δωμάτιο.

Η δύναμη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος

- «Μη βαδίζεις μπροστά μου γιατί δε θα μπορέσω να σε ακολουθήσω. Μη βαδίζεις πίσω μου γιατί μπορεί να σε χάσω. Μη βαδίζεις από κάτω μου γιατί μπορεί να σε πατήσω. Μη βαδίζεις πάνω μου γιατί μπορεί να με λιώσεις. Βάδιζε δίπλα μου γιατί είμαστε ίσοι».

Αναστοχασμός

- Σας άρεσε η ιστορία;
- Τι αισθήματα προκαλεί;
- Σε ποια κεφάλαια του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας μπορεί να διαβαστεί αυτή η ιστορία;
- Μπορούν οι μαθητές/τριες να διαβάσουν αυτή την ιστορία με αφορμή ένα περαστικό που έγινε στην τάξη ή στο σχολείο;
- Ποια τα οφέλη της;

Κατάταξη - Ιεράρχηση

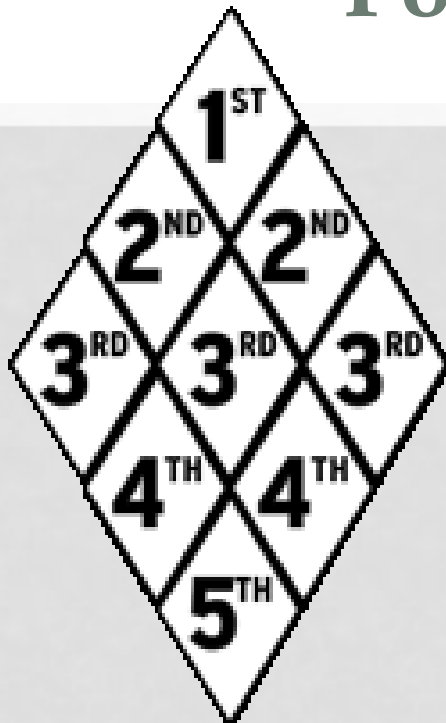
- Αυτή είναι μια χρήσιμη μέθοδος, όταν ο/η **εκπαιδευτικός επιθυμεί να δώσει πληροφορίες ή να ξεκινήσει μια εστιασμένη συζήτηση σε μικρές ομάδες.**
- Θα χρειαστεί να ετοιμάσει μια σειρά με κάρτες δηλώσεων για κάθε μικρή ομάδα. Θα πρέπει να υπάρχουν 9 κάρτες σε κάθε σειρά.
- Ο/Η εκπαιδευτικός προετοιμάζει 9 σύντομες, απλές προτάσεις, που να σχετίζονται με το θέμα που θέλει να συζητηθεί και γράφει από μια σε κάθε κάρτα.
- Οι ομάδες συζητούν τις προτάσεις κι έπειτα τις αξιολογούν με σειρά σημαντικότητας. Αυτό μπορεί να γίνει σε σχήμα κλίμακας ή διαμαντιού.
- Στην κατάταξη κλίμακας, η πιο σημαντική πρόταση τοποθετείται στην κορυφή, η επόμενη πιο σημαντική κάτω από αυτήν κ.ο.κ. μέχρι τη λιγότερο σημαντική στη βάση.

Κατάταξη- Ιεράρχηση

- Στην κατάταξη διαμαντιού τα μέλη της ομάδας συζητούν και αποφασίζουν ποια είναι η πιο σημαντική πρόταση, έπειτα τις δυο πιο σημαντικές, έπειτα τις τρεις προτάσεις μέσης σημαντικότητας κ.ο.κ., με τον τρόπο που φαίνεται στο διάγραμμα.
- Επειδή σπάνια τα θέματα είναι σαφώς διακριτά, η κατάταξη διαμαντιού είναι πιο πρόσφορη. Είναι λιγότερο «τελεσίδικη» κι έτσι πιο αποδεκτή από την ομάδα. Δίνει επίσης περισσότερες δυνατότητες να επιτευχθεί συναίνεση. Μια παραλλαγή της μεθόδου κατάταξης είναι το να γράψει ο/η εκπαιδευτικός 8 προτάσεις και να αφήσει μια κάρτα κενή ώστε να τη συμπληρώσουν τα μέλη της ομάδας από μόνα τους.

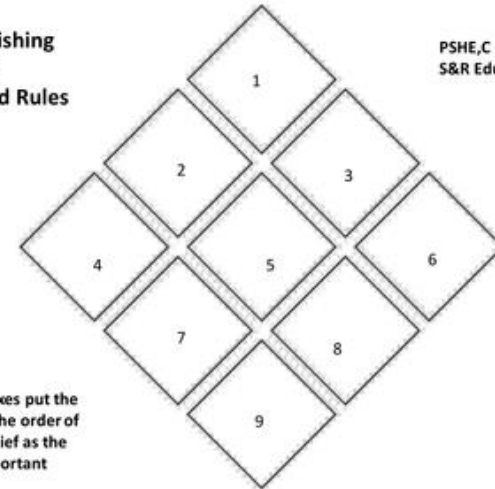

Ρόμβος - Διαμάντι 9

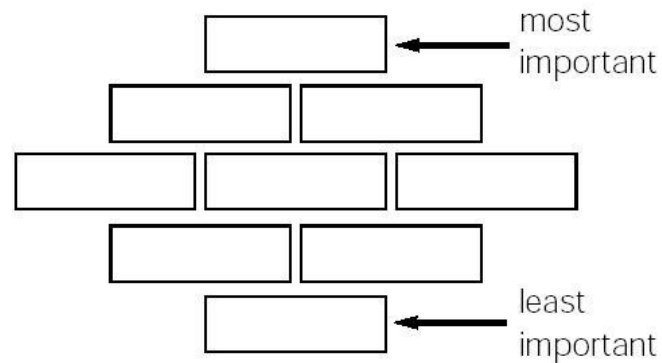
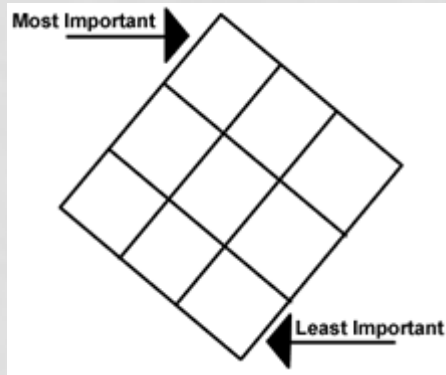

Establishing
YOUR
Ground Rules

PSHE,C
S&R Education

In the Boxes put the
cards in the order of
YOUR belief as the
most important

Παιχνίδι Ρόλων

Role Play

- Το παιχνίδι ρόλων είναι ένα **σύντομο θεατρικό** που παίζεται από την ομάδα. Αν και τα άτομα αντλούν από την εμπειρία τους για να παίξουν τον ρόλο, πρόκειται κυρίως για **αυτοσχεδιασμό**. Στοχεύει στο να ζωντανέψει περιστάσεις ή γεγονότα που είναι ξένα για τους/τις μαθητές/τριες. Τα παιχνίδια ρόλων είναι δυνατόν να βελτιώσουν την κατανόηση μιας κατάστασης και να ενθαρρύνουν την ενσυναίσθηση όσων συμμετέχουν.
- Τα παιχνίδια ρόλων διαφέρουν από τις προσομοιώσεις. Μολονότι κι αυτές ενδέχεται να αποτελούνται από μικρά θεατρικά, συνήθως έχουν σενάριο και δεν είναι στον ίδιο βαθμό αυτοσχεδιαστικές.
- Η αξία των παιχνιδιών ρόλων έγκειται στο ότι **μιμούνται την πραγματική ζωή**. Ίσως εγείρουν ερωτήματα, στα οποία δεν υπάρχει μια απλή απάντηση, για παράδειγμα το κατά πόσο μια συμπεριφορά είναι σωστή. Προκειμένου να αποκτηθεί μεγαλύτερη κατανόηση, μια χρήσιμη τεχνική είναι η αντιστροφή ρόλων.

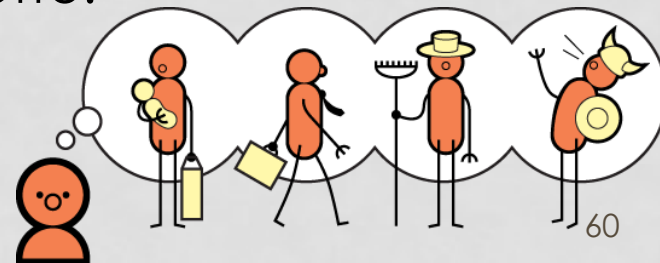
Παιχνίδι Ρόλων

RolePlay

- Τα παιχνίδια ρόλων πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή. Πρώτον, είναι βασικό να δίδεται χρόνος στο τέλος για να βγει ο/η μαθητής/τρια από τον ρόλο.
- Χρειάζεται σεβασμός στα συναισθήματα των ατόμων και στην κοινωνική δομή της ομάδας. Ένα παιχνίδι ρόλων για παχύσαρκα άτομα λ.χ. θα πρέπει να λάβει υπόψη του ότι ίσως κάποια άτομα από την ομάδα να αντιμετωπίζουν διατροφικά προβλήματα. Δεν θα πρέπει να αισθανθούν πληγωμένοι/ες, να υποχρεωθούν να εκτεθούν ή να νιώσουν στο περιθώριο. Εάν κάτι τέτοιο συμβεί, αντιμετωπίστε το με σοβαρότητα (ζητήστε συγγνώμη, υποβάλετε το θέμα ξανά, αυτή τη φορά ως ένα απλό παράδειγμα κ.τ.ό.).

Παιχνίδι Ρόλων

- Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει, επίσης, να είναι πολύ προσεκτικός/η με την έκβαση των στερεοτυπικών αντιλήψεων. Τα παιχνίδια ρόλων βγάζουν προς τα έξω τις σκέψεις των συμμετεχόντων για τους άλλους, μέσα από την ικανότητα να τους υποδυθούν ή να τους μιμηθούν. Αλλά αυτό κάνει και τις δραστηριότητες αυτές τόσο διασκεδαστικές.
- Ίσως είναι πάντα χρήσιμο ο/η εκπαιδευτικός να θίγει το ζήτημα στη φάση της ανασκόπησης ρωτώντας «Νομίζετε ότι οι άνθρωποι τους οποίους αναπαραστήσαμε είναι όντως έτσι;». Είναι πάντα εκπαιδευτικά χρήσιμο να ξυπνά στο νου των μαθητών/τριων την ανάγκη για συνεχή, κριτική επεξεργασία της πληροφορίας. Μπορείτε να ρωτήσετε τα μέλη της ομάδας από πού άντλησαν τις πληροφορίες βάσει των οποίων έπλασαν τον χαρακτήρα τους κατ' αυτόν τον τρόπο.

Προσομοιώσεις

- Οι προσομοιώσεις μπορούν να νοηθούν ως εκτεταμένα παιχνίδια ρόλων που εμπλέκουν όλα τα μέλη της ομάδας. Ενέχουν τη δυνατότητα βίωσης δύσκολων καταστάσεων αλλά σε μια ασφαλή ατμόσφαιρα. Οι προσομοιώσεις συχνά απαιτούν ένα επίπεδο συναισθηματικής εμπλοκής, το οποίο τις κάνει ισχυρά εργαλεία. Η μάθηση δεν γίνεται μόνο με το μυαλό, αλλά και με τις καρδιές και με τα χέρια.
- Η ανασκόπηση είναι ιδιαίτερα σημαντική μετά από μια προσομοίωση. Οι παίκτες πρέπει να συζητούν τα συναισθήματά τους, το γιατί επέλεξαν να αναλάβουν τις δράσεις που ανέλαβαν, τις αδικίες που υπέπεσαν στην αντίληψή τους και το πόσο αποδεκτό βρήκαν τον τρόπο με τον οποίο λύθηκαν συγκρούσεις ή προβλήματα. Θα πρέπει να βοηθηθούν στο να κάνουν παραλληλισμούς αυτού που βίωσαν με καταστάσεις του πραγματικού κόσμου.

Εικόνες: Φωτογραφίες, Κόμικς, γελοιογραφίες, Ζωγραφιές, Κολάζ

- **«Μια εικόνα είναι χίλιες λέξεις».**

Οι οπτικές απεικονίσεις είναι ισχυρά εργαλεία τόσο για την παροχή πληροφοριών όσο και για τη διέγερση του ενδιαφέροντος.

- Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να έχει υπόψη, επίσης, ότι μια ζωγραφιά είναι σημαντικό μέσο αυτοέκφρασης και επικοινωνίας, όχι μόνο για εκείνους που ο προτιμώμενος τρόπος σκέψης τους είναι ο οπτικός, αλλά και για όσους δεν έχουν ευχέρεια στην προφορική έκφραση.

Συμβουλές για μια συλλογή εικόνων

- Οι εικόνες είναι ένα τόσο πολυχρηστικό εργαλείο, που είναι καλό οι εκπαιδευτικοί να έχουν ένα δικό τους απόθεμα. Οι εικόνες μπορούν να συλλεχθούν από αναρίθμητες πηγές, λ.χ. από εφημερίδες, περιοδικά, αφίσες, φυλλάδια, καρτ ποστάλ κ.ά.
- Ο/Η εκπαιδευτικός κόβει εικόνες, τις κολλά σε χαρτί και τις πλαστικοποιεί για να γίνουν πιο ανθεκτικές και ευχάριστες στη χρήση. Η συλλογή θα μοιάζει με σετ, αν όλες κάρτες έχουν το ίδιο μέγεθος (το A4 είναι ιδανικό, αλλά και το A5 είναι ικανοποιητικό).
- Ίσως είναι καλό να γράψει έναν αριθμό αναφοράς στο πίσω μέρος της εικόνας, ενώ την πηγή, τον πρωτότυπο τίτλο και άλλες χρήσιμες πληροφορίες κάπου αλλού. Έτσι, εκείνο στο οποίο θα πρέπει κανείς να αντιδράσει θα είναι μόνο η εικόνα και όχι άλλες πληροφορίες σχετικές με αυτήν.

Συμβουλές για μια συλλογή εικόνων

- Όταν ο/η εκπαιδευτικός διαλέγει εικόνες, θα πρέπει να έχει κατά νου να υπάρχει **ποικιλία**. Πρέπει να σιγουρευτεί ότι υπάρχει αντιπροσώπευση στη βάση του φύλου, της φυλής, της αρτιμέλειας ή της αναπηρίας, της ηλικίας, της εθνικότητας, της κουλτούρας και της υποκουλτούρας. Πρέπει να έχει εικόνες από τον Βορρά, τον Νότο, την Ανατολή και τη Δύση, από τα διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα και τις κουλτούρες. Επίσης να έχει κατά νου την επίδραση που μπορούν να έχουν οι επιμέρους εικόνες λόγω του μεγέθους και του χρώματός τους στον τρόπο που τις αντιλαμβάνονται οι μαθητές/τριες. Αυτή η παράμετρος μπορεί να διαταράξει αυτή τους την αντίληψη. Θα πρέπει να έχει λοιπόν, όσο το δυνατόν ένα πιο ομοιογενές σύνολο.

Διαλογική Αντιπαράθεση - Debate

- Η αντιπαράθεση είναι το κλειδί για να οικοδομηθεί η γνώση και αποτελεί σημαντικό παράγοντα για δημοκρατική και επιστημονική εκπαίδευση.
- Σε μια τάξη στην οποία εφαρμόζεται η διαλογική αντιπαράθεση μπορούν να αναπτυχθούν κριτικές και αναλυτικές δεξιότητες. Η διαλογική αντιπαράθεση μπορεί να προωθήσει τη δημιουργικότητα σε τέτοιο βαθμό ώστε να διδάξουν στους μαθητές πώς να προσεγγίσουν κάποια ζητήματα, να θέτουν σωστές ερωτήσεις, να επιλέγουν και να εφαρμόζουν τη σωστή αρχή ή θεωρία για το εξεταζόμενο θέμα.
- Το ζήτημα για τους εκπαιδευτικούς είναι το πώς θα αναπτύξουν δεξιότητες αντιπαράθεσης ανάμεσα στους μαθητές έτσι ώστε να τους καταστήσουν ικανούς να συμμετέχουν σε αντιπαραθέσεις μελλοντικά στην κοινωνία.

Διαλογική Αντιπαράθεση - Debate

- Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει την προβληματική κατάσταση την οποία οι μαθητές/τριες καλούνται να λύσουν. Δίνει όσον το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για το ηθικό δίλημμα ή επίμαχο ζήτημα ώστε να γίνει κατανοητό και θέτει ερωτήματα έτσι ώστε οι μαθητές/τριες να αντιληφθούν τις διαφορετικές απόψεις που υπάρχουν σε σχέση με αυτό. Κάθε ένα παιδί ξεχωριστά καλείται να τοποθετηθεί στο ζήτημα βάση των δικών του αξιών.
- Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε μικρές ομάδες. Οι ομάδες μπορούν να απαρτίζονται από άτομα που έχουν την ίδια άποψη ή από μαθητές/τριες που υποστηρίζουν διαφορετικές απόψεις.
- Κάθε ομάδα πρέπει να πάρει μια απόφαση και να δικαιολογήσει τη θέση της αναλύοντας ποιες αξίες αναδύονται από την επιλογή της απόφασης. Κάθε ομάδα καταγράφει τη θέση ή τις θέσεις της και την αιτιολόγησή τους και ορίζει ένα εκπρόσωπο ή δύο αν υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις, για να παρουσιάσουν τις θέσεις τους στην ολομέλεια της τάξης.

Διαλογική Αντιπαράθεση - Debate

- Ακολουθεί συζήτηση στην τάξη σε σχέση με τις αντικρουόμενες θέσεις που μπορεί να οδηγήσει σε αναθεώρηση των απόψεων κάποιων μαθητών/τριών. Με βάση τη συζήτηση στην τάξη μπορεί να ακολουθήσει νέος γύρος συζήτησης μεταξύ των μελών των ομάδων για να διαμορφωθεί η τελική της άποψη η οποία μπορεί να είναι διαφοροποιημένη από την αρχική.
- Επιτυγχάνεται με αυτό τον τρόπο η τεχνική της διαλογικής αντιπαράθεσης (debate) η οποία είναι το κλειδί για να οικοδομηθεί η γνώση και αποτελεί σημαντικό παράγοντα για δημοκρατική και επιστημονική εκπαίδευση. Η διαλογική αντιπαράθεση συμβάλλει στην ανάπτυξη κριτικών και αναλυτικών δεξιοτήτων καθώς και η δημιουργικότητα των μαθητών/τριών.
- Τέλος, ανακεφαλαιώνονται όλες απόψεις και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν όπως επίσης και οι ενυπάρχουσες αξίες κάθε άποψης.

Συνέντευξη

- Η συνέντευξη είναι μια διαδικασία που επιτρέπει στον μαθητή να αντλήσει πληροφορίες και δεδομένα για ένα συγκεκριμένο θέμα.
- Είναι ένας καλός τρόπος για να «μεταφερθεί» η ευρύτερη κοινωνία στο σχολείο και να συνδεθεί η μελέτη με την πραγματική ζωή.

Άλλες Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις

Λήψη φωτογραφιών και παραγωγή ταινιών

- Η τεχνολογία της φορητής κάμερας έχει καταστήσει προσιτή τη λήψη φωτογραφιών και βίντεο. Οι εικόνες και οι ταινίες των νέων απεικονίζουν παραστατικά τις απόψεις και τις στάσεις τους και είναι εξαιρετικό υλικό για παρουσίαση. Δίνει τη δυνατότητα για «πρόσωπο με πρόσωπο» συνομιλία σε ανθρώπους που δεν θα την είχαν διαφορετικά, προκειμένου αυτοί να μοιραστούν ό,τι είναι σημαντικό για τους ίδιους καθώς και εικόνες από τη ζωή τους.

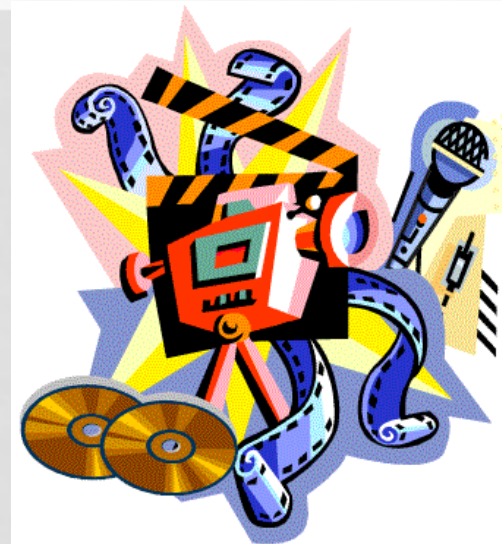
Άλλες Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις

Ταινίες, βίντεο και ραδιοφωνικές εκπομπές

- Οι ταινίες, τα βίντεο και οι ραδιοφωνικές εκπομπές είναι ισχυρά εργαλεία στην Εκπαίδευση για τη διατροφή. Μια συζήτηση ύστερα από ένα φιλμ μπορεί να είναι μια καλή αφετηρία για περαιτέρω δουλειά. Ακολουθεί συζήτηση για ολοκλήρωση του θέματος.

Εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση, διαδίκτυο

- Τα ΜΜΕ αποτελούν καλές πηγές υλικού για συζήτηση. Είναι πάντα ενδιαφέρον να συζητείται το περιεχόμενο.

Σημεία προσοχής για την προβολή ταινίας:

- Στην τάξη μπορεί να προβληθεί ολόκληρο ένα ντοκιμαντέρ, μία ταινία, ή ένα τηλεοπτικό υλικό ή να προβληθεί απόσπασμά τους. Μπορεί να λειτουργήσει ως αφορμή, ως μέρος της προσέγγισης κάποιων συγκεκριμένων αξιών, ως εμπέδωση, ανακεφαλαίωση ή ακόμη και ως αξιολόγηση.
- Το σημαντικό είναι να θέσει ο/η εκπαιδευτικός ερωτήματα με τα οποία θα αναπτύξουν οι μαθητές/τριες κριτική στάση απέναντι στο περιεχόμενο του προβαλλόμενου υλικού.
- Προβάλλεται η θετική πλευρά του περιεχομένου της ταινίας.
- Η επιλογή μίας ταινίας γίνεται βάσει των αναγκών των μαθητών/τριών και βάσει του προγραμματισμού του/της εκπαιδευτικού.

Project - Μέθοδος IVAC

Project (Σχέδια Εργασίας)

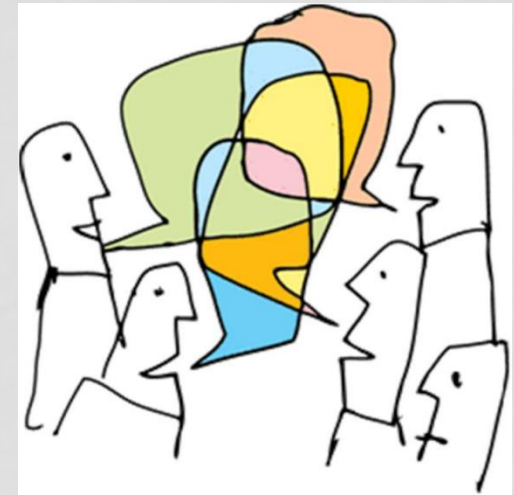
- **Project** (Σχέδιο Εργασίας) ονομάζεται η ανεξάρτητη έρευνα θεμάτων από τους/τις μαθητές/τριες για μια εκτεταμένη περίοδο, που καταλήγει σε ένα τελικό αποτέλεσμα.
- Τα Project είναι χρήσιμα επειδή:
  - ✓ Βοηθούν τους/τις μαθητές/τριες να διαπιστώσουν πώς συνδέονται τα ξεχωριστά μαθήματα και η μόρφωση που λαμβάνουν στο σχολείο με την πραγματικότητα.
  - ✓ Εξασκούν τους/τις μαθητές/τριες στο να οργανώνονται για δράση, να προγραμματίζουν το χρόνο τους και να εργάζονται βάσει σχεδίου.
  - ✓ Επιτρέπουν στους/στις μαθητές/τριες να έχουν τον έλεγχο της δικής τους μάθησης, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.
  - ✓ Δημιουργούν ευκαιρίες για τους/τις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να αλληλεπιδρούν ο ένας με τον άλλο και με διαφορετικούς ανθρώπους στην κοινωνία έξω από το σχολείο.
  - ✓ Εξασκούν τους/τις μαθητές/τριες στο να παρουσιάζουν και να υπερασπίζονται τα ευρήματά τους και τις απόψεις τους δημόσια.
  - ✓ Τα projects έχουν ευδιάκριτα στάδια. Έμφαση σε όλη τη διαδικασία του Project δίνεται στο να μπορούν οι μαθητές/τριες να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη μελέτη τους.

Project (Σχέδια Εργασίας)

- **Τα θέματα ή τα προβλήματα.** Αυτά μπορούν να προσδιοριστούν από τον/την εκπαιδευτικό και να παρουσιαστούν στην τάξη ως επιλογές, ή να επιλεχθούν απευθείας από την τάξη, για παράδειγμα, με καταιγισμό ιδεών. Είναι καλό να υπάρχει άμεσο ερώτημα για ένα θέμα που ενδιαφέρει τους μαθητές/τριες. Για παράδειγμα *«Έφηβος, εικόνα εαυτού και διατροφή ή Διαφήμιση και διατροφή»*. Η ερώτηση πρέπει να είναι συγκεκριμένη για να μη «χαθούν» οι μαθητές στο θέμα. Εναλλακτικά, η αφετηρία σας μπορεί να είναι μια συγκεκριμένη δραστηριότητα.
- **Προγραμματισμός.** Εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες πρέπει να αποφασίσουν πότε θα ξεκινήσει το project, πόσο χρόνο θα πάρει, τι πηγές θα χρησιμοποιηθούν, πού μπορούν να βρεθούν, εάν οι μαθητές/τριες θα δουλέψουν μόνοι τους ή σε ομάδες, στο ίδιο θέμα ή σε διαφορετικά θέματα κ.λπ. Μαθητές/τριες οι οποίοι δεν είναι συνηθισμένοι στο να κάνουν έρευνα, μπορεί να το βρουν ευκολότερο να εργαστούν σε ομάδες. Είναι πολύ σημαντικό να συζητηθεί σε αυτή τη φάση πώς θα ολοκληρωθεί το project.

Project (Σχέδια Εργασίας)

- **Έρευνα/δράση.** Η εργασία με project, βοηθά να αναπτυχθούν πολλές δεξιότητες πολύ γρήγορα. Για παράδειγμα, ένα διερευνητικό project, για την υγειονομική περίθαλψη της περιοχής μπορεί να περιλαμβάνει επισκέψεις, συνεντεύξεις, ανάγνωση διάφορων κειμένων, λήψη φωτογραφιών, συλλογή στατιστικών στοιχείων και ανάλυση δεδομένων.
- Ένα δημιουργικό project, μπορεί να περιλαμβάνει τεχνικές γνώσεις, όπως τον χειρισμό της βιντεοκάμερας, και καλλιτεχνικές δεξιότητες, όπως την κατασκευή πανό. Τα καλύτερα project, συνδυάζουν ακαδημαϊκές (γνωστικές), κοινωνικές και δημιουργικές δεξιότητες για να συμπεριληφθούν όλες οι δεξιότητες των μαθητών/τριων.
- Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει σ' αυτή τη φάση απαντώντας σε ερωτήσεις ή δίνοντας συμβουλές, αλλά οι μαθητές/τριες είναι υπεύθυνοι/ες για την τέλεση της εργασίας.

Project (Σχέδια Εργασίας)

- **Το προϊόν.** Αυτό μπορεί να είναι μια έκθεση, μια ταινία, μια κασέτα ήχου, μια διάλεξη, μια ζωγραφιά, ένα ποίημα. Είναι καλή ιδέα το προϊόν να μην καταγράφει μόνο τις διαπιστώσεις των μαθητών/τριων για το θέμα που μελετάται. Για παράδειγμα οι μαθητές/τριες που κάνουν μια εκστρατεία με αφίσες για την κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών στην πόλη τους, θα μπορούσαν να τραβήξουν φωτογραφίες τους καθώς εργάζονται και να γράψουν πώς επέλεξαν και δημιούργησαν τα σχέδιά τους. Το αποτέλεσμα της δουλειάς τους μπορεί να παρουσιαστεί στην τάξη ή σε ένα ευρύτερο ακροατήριο. Για παράδειγμα, ένα project για τη φτώχεια στην περιοχή μπορεί να ενδιαφέρει την τοπική εφημερίδα ή οι τοπικές αρχές ίσως επιθυμούν να γνωρίζουν τα αποτελέσματα ενός project για την περιβαλλοντική καταστροφή.
- **Βαθμολόγηση.** Η βαθμολόγηση πρέπει να απεικονίζει τις διαφορετικές δεξιότητες, οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί για την ολοκλήρωση του project, και δεν πρέπει να εστιάζει μόνο στα ακαδημαϊκά κριτήρια.

Τι εννοούμε;;;

Δράσεις

Δράση

- **Δράση:** ικανότητα κάποιου να δραστηριοποιείται, να εισαγάγει και να επιφέρει αλλαγές που αφορούν την υγεία.

Δεν εστιάζεται μόνο στις αλλαγές της συμπεριφοράς ή του τρόπου ζωής. Στοχεύει στη δράση που αναζητά και επιφέρει **θετικές αλλαγές στο περιβάλλον στο οποίο ζουν, παίζουν, διασκεδάζουν και μαθαίνουν οι μαθητές.**

Ανάπτυξη ικανότητας για Δράση

- Από κοινού με ενήλικες και αρμόδιες υπηρεσίες των σχολείων και της κοινότητας
- Οι μαθητές βελτιώνουν την αντίληψή τους για τις συνθήκες διαβίωσης και την ικανότητά τους να τις αλλάξουν.
- Ενεργητική συμμετοχή
- Συμβουλή εμπειρογνώμονα
- Σχολική και κοινοτική συμμετοχή
- Αξιολόγηση αναγκών
- Έρευνα αγοράς
- Οραματισμός αλλαγής
- Εμπλοκή ατόμων-κλειδιά

Προώθηση Αλλαγής

- Τοπική κοινότητα
  - Γειτονιά
  - Τάξη
  - Σχολείο
  - Αυλή
  - Σπίτι
-
- ✓ Δημιουργική απασχόληση κατά το διάλειμμα
  - ✓ Δημιουργία Ομίλων στην κοινότητα
  - ✓ Κουτί επικοινωνίας

Δράσεις Προαγωγής Υγείας στο Σχολείο

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Οικιακή Οικονομία,
Μ.Ε.

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/themata/oikiaki_oikonomia/programmata-diafora.html

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Αγωγή Υγείας
http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias/index.html

Αξιολόγηση

- «Είναι μια συνεχής διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου του βαθμού επίτευξης των διδακτικών στόχων (δεικτών), της απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και της συμπεριφοράς του μαθητή στο σχολείο».

(Κασσωτάκης, Μ. 1981)

Αρχική ή Διαγνωστική αξιολόγηση

- Εφαρμόζεται στην αρχή κάποιας μαθησιακής διαδικασίας
- Έχει διαγνωστικό χαρακτήρα και ανιχνεύει / διερευνά / διαπιστώνει:
  - Γνώσεις
  - Δυνατότητες
  - Εμπειρίες
  - Κλίσεις
  - Ενδιαφέροντα
  - Αντιλήψεις
  - Εναλλακτικές ιδέες μαθητών

Ενδιάμεση ή Διαμορφωτική αξιολόγηση

- Εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας
- Γίνεται σταδιακός έλεγχος επίτευξης των Δεικτών (Επιτυχίας και Επάρκειας) του νέου μαθήματος.
- Επισημαίνονται εμπόδια, ελλείψεις που δυσκολεύουν τους μαθητές, έτσι ώστε να γίνουν διορθωτικές κινήσεις (διαμορφωτική – ανατροφοδοτική διαδικασία)

Τελική Αξιολόγηση

- Εφαρμόζεται στο τέλος ενότητας ή μεγάλων χρονικών περιόδων (τετράμηνο, τέλος σχολικής χρονιάς)
- Γίνεται συνολική εκτίμηση και απολογισμός του τι επιτεύχθηκε σε σχέση με τους Δείκτες (τους σκοπούς, τους στόχους) της διδασκαλίας.
- Επισημαίνεται η αξία των βιβλίων και της διδασκαλίας στη διαμόρφωση των γνώσεων και της συμπεριφοράς των μαθητών.

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Η Διαμορφωτική αξιολόγηση απαιτεί να εμπλέκονται οι διδάσκοντες στη διαμόρφωση της αξιολόγησης κατά τη διάρκεια των μαθησιακών δραστηριοτήτων στην τάξη.
- Χρησιμοποιείται οποιαδήποτε πρακτική στην τάξη, κατά την οποία εξάγονται, ερμηνεύονται και χρησιμοποιούνται «αποδείξεις» για την απόδοση κάθε μαθητή.
- Αποσκοπεί στον έλεγχο της πορείας των μαθητών προς την
  - κατάκτηση των εκπαιδευτικών στόχων
  - ανατροφοδότηση για την πρόοδο των μαθητών
  - ανατροφοδότηση για την επίτευξη των μαθησιακών επιδιώξεων
  - ευκαιρίες για διόρθωση παρανοήσεων
  - ανάγκη τροποποίησης της διδασκαλίας

Παράγοντες Κινδύνου – Παράγοντες Προστασίας

- Οι παράγοντες προστασίας και κινδύνου είναι ουσιαστικά διαστάσεις του περιβάλλοντος ή της προσωπικότητας του ατόμου, που το καθιστούν λιγότερο (προστατευτικός παράγοντας) ή περισσότερο (παράγοντας κινδύνου) ευάλωτο, στο να αντιμετωπίσει ένα πρόβλημα υγείας.

Παράδειγμα

- Οικογενειακό ιστορικό αλκοολισμού - αποτελεί παράγοντα κινδύνου για να αναπτύξει και ο ίδιος αλκοολισμό.
- Οικογενειακό ιστορικό χωρίς πρόβλημα αλκοολισμού - αποτελεί προστατευτικό παράγοντα απέναντι στην πιθανότητα να αναπτύξει αλκοολισμό.

Δειγματική ερώτηση αξιολόγησης για τον δείκτη επιτυχίας:

Να επεξηγούν την επίδραση ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στην υγεία του ατόμου

1. Στην Κύπρο τα ποσοστά παιδικής παχυσαρκίας είναι ανάμεσα στα ψηλότερα στην Ευρώπη. Κατά τη δεκαετία 2000-2010, τα ποσοστά παχύσαρκων και υπέρβαρων παιδιών και εφήβων έχει αυξηθεί από το 22.4% το 2000, στο 30.2% το 2010 (Πηγή: *Επίπεδα Σωματικής και Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων στην Κύπρο. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2015*)

- α) Να ονομάσετε τέσσερις παράγοντες που έχουν οδηγήσει στην αύξηση των ποσοστών παχύσαρκων και υπέρβαρων παιδιών κατά την πιο πάνω δεκαετία (**εντοπισμός πληροφοριών, εντοπισμός παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία**).
- β) Να ονομάσετε δύο λόγους για τους οποίους τα κράτη πρέπει να ανησυχήσουν και να λάβουν μέτρα για αντιμετώπιση του προβλήματος της παιδικής παχυσαρκίας (**προβλήματα δημόσιας υγείας, κριτική σκέψη, προβληματισμός**).

2. Το σχολικό περιβάλλον θεωρείται ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον αγώνα κατά της παιδικής παχυσαρκίας.

- δ) Να δικαιολογήσετε την πιο πάνω δήλωση, δίνοντας δύο επιχειρήματα (κριτική σκέψη, προβληματισμός)
- ε) Να αναφέρετε δύο δράσεις που μπορεί να γίνουν στο σχολείο σας, για πρόληψη εμφάνισης της παιδικής παχυσαρκίας (στοχοθέτηση, αλλαγή συμπεριφοράς - στάσεων).

Δειγματική ερώτηση αξιολόγησης για τον δείκτη επιτυχίας:

Να επεξηγούν την επίδραση ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στην υγεία του ατόμου

3. Η υγεία θεωρείται ως ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία μιας ευτυχισμένης ζωής. Η ολιστική έννοια της υγείας περιλαμβάνει όλες τις πτυχές της υγείας.

α) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε με λίγα λόγια τις 5 πτυχές υγείας που γνωρίζετε.

β) Πιστεύετε ότι οι πτυχές της υγείας είναι αλληλένδετες μεταξύ τους; Δικαιολογήστε την απάντησή σας αναφέροντας τουλάχιστον ένα (1) παράδειγμα

Ποιους παράγοντες θες να ενισχύσεις και ποιους να μειώσεις για τη βελτίωση της υγείας σου;

10

- Επέλεξε μία πτυχή της υγείας σου.
- Εντόπισε ένα ζήτημα που σχετίζεται με αυτήν την πτυχή και που επιθυμείς να βελτιώσεις.
(π.χ. σωματική υγεία – αύξηση της φυσικής δραστηριότητας, ψυχική υγεία – μείωση του άγχους)
- Εντόπισε 2 παράγοντες προστασίας **τους οποίους η ενίσχυσή τους** θα σε βοηθήσει να βελτιώσεις τα επίπεδα αυτού του προβλήματος.
- Εντόπισε 2 παράγοντες κινδύνου **τους οποίους η μείωσή τους** θα σε βοηθήσει να βελτιώσεις τα επίπεδα αυτού του προβλήματος.

Ας φύγουμε με θετική σκέψη

- Καθίστε αναπαυτικά σε μια καρέκλα και αφήστε τον εαυτό σας ελεύθερο να οραματιστεί.
- Πάρτε 2-3 καλές, βαθιές αναπνοές (αναπνέοντας από τη μύτη και εκπνέοντας από το στόμα) και φανταστείτε ότι με κάθε εκπνοή σας φεύγουν από μέσα σας όλες οι στεναχώριες, το άγχος, και οι εντάσεις. Με κάθε αναπνοή σας χαλαρώνετε και ανακουφίζεστε ολοένα και περισσότερο.
- Φανταστείτε τώρα ότι βρίσκεστε ως θεατής σε μια αίθουσα κινηματογράφου και κάθεστε στη μεσαία σειρά
- Σε λίγο ξεκινάει η προβολή μιας ταινίας
- Η ταινία έχει τίτλο «επιτυχημένη ζωή» και περιέχει όσα σκηνοθετήσατε στο “future me” image
- Εσείς είστε ο πρωταγωνιστής αυτής της ταινίας!
- Η ταινία έχει ζωντανά, έντονα χρώματα, καθαρή, κρυστάλλινη εικόνα και πανέμορφη μουσική που σας κάνει να αισθάνεστε υπέροχα.
- Αφήστε τον εαυτό σας να απολαύσει την ταινία για 3-5' λεπτά. Νιώστε τα συναισθήματα που σας προκαλεί, αφήστε τον εαυτό σας να νιώσει καλά, να βιώσει αυτά που ονειρεύεται. Δείτε τις λεπτομέρειες στις διάφορες σκηνές: αυτά που συμβαίνουν, την έκφραση του προσώπου σας, τα ρούχα σας, τις σκέψεις που κάνετε, τα συναισθήματά σας, αυτά που σας λένε οι άλλοι, το περιβάλλον κλπ.
- Απολαύστε την ταινία για 3-5' λεπτά.

Ας φύγουμε με θετική σκέψη

- Στη συνέχεια, κάντε “break state” (καθαρίστε νοητικά την οθόνη – σαν να γίνεται διάλειμμα)
- Με το πέρας του διαλείμματος η προβολή της ταινίας ξαναρχίζει, με τη διαφορά ότι τώρα δεν τη βλέπετε από τη θέση του θεατή, αλλά τη βιώνετε από το ρόλο του πρωταγωνιστή (δηλ. είστε «μέσα» στην ταινία και όχι στην αίθουσα του κινηματογράφου).

